

KOULULAISTEN AAMU- JA ILTAPÄIVÄTOIMINNAN TOIMINTASUUNNITELMA KUORTANEEN KUNNASSA 1.8.2011

1. Toiminta-ajatus ja tavoitteet

Aamu- ja iltapäivätoiminta pohjautuu perusopetuksen arvoihin, joita ovat ihmisoikeudet, tasa-arvo, demokratia, luonnon monimuotoisuuden ja ympäristön elinkelpoisuuden säilyttäminen sekä moni-kulttuurisuuden hyväksyminen. Toiminnan tulee perusopetuksen tavoin edistää yhteisöllisyyttä, vastuullisuutta sekä yksilön oikeuksien ja vapauksien kunnioittamista. (Perusopetuslaki (628/1998) ja Perusopetuslaki 48 a § 3 mom. (1136/2003).

Lähtökohtana on turvallisen kasvu ympäristön tarjoaminen tukien lapsen kasvua ja kehitystä (Perusopetuslaki 48 d § (1136/2003). Lisäksi tuetaan kodin ja koulun kasvatustehtäviä. Tärkeinä osa-alueina ovat myös varhainen puuttuminen ja sosiaalinen vahvistaminen eli kokonaisvaltainen hyvinvoinnin edistäminen.

Tavoitteena on tukea lapsen tunne-elämän kehitystä ja eettistä kasvua. Lisäksi tavoitteena on ennal-taehkäistä syrjäytymistä ja lisätä osallisuutta sekä edistää tasa-arvoisuutta (Perusopetuslaki 48 a § 1 mom. (1136/2003). Lapsen huoltajilla nähdään olevan ensisijainen vastuu lapsen kasvatuksesta. Ohjaajilla on APIP-toiminnassa ammatillinen vastuu lapsen kasvatuksesta, jossa ohjaavana periaatteena on kasvatuskumppanuus. Sillä tarkoitetaan ammattikasvattajien sitoutumista toimimaan yhdessä huoltajien kanssa lapsen kasvun, kehityksen ja oppimisen tukena. Yhteistyö perustuu keskinäiseen kunnioitukseen ja tasa-arvoisuuteen. Koteja kannustetaan osallistumaan yhteistyöhön ja edistetään huoltajien aktiivista roolia. Avoin ja luottamuksellinen vuorovaikutus luo pohjan hyvälle yhteistyölle ja tiedottamiselle. On tärkeää että jokainen lapsi kokee olevansa arvostettu ja hyväksytty. Lasten rohkaisu ja kannustaminen tukevat siten itsetunnon kehitystä. Osallistumisen iloa ja onnistumisen kokemuksia korostetaan. Lisäksi kiireetön ja turvallinen ilmapiiri antavat mahdollisuuden levähtämiseen ja rauhoittumiseen. Toisaalta ulkoilu ja fyysinen aktiivisuus maittavine välipaloinen ja viihtyisine ympäristöineen lisäävät hyvinvoinnin kokemusta. Tavoitteena on ottaa huomioon myös poikien ja tyttöjen väliset erot kehityksessä ja

siitä johtuvat erilaiset tarpeet.

APIP-toiminnassa korostuu lapsilähtöisyys ja jokainen lapsi nähdään arvokkaana yksilönä. He tarvitsevat eettisessä ajattelussaan ja vuorovaikutustaidoissaan aikuisten ohjausta. Toiminnan tavoitteena onkin omalta osaltaan ohjata lapsia kasvamaan vähitellen vastuuseen sekä yksilöllisesti että yhteisöllisesti. Lasta ohjataan menettelytapoihin, joilla mahdollisia ongelmatilanteita voidaan käsitellä myönteisesti ja ratkaisukeskeisesti.

Huomiota kiinnitetään myös erityistä tukea tarvitsevien ja eri kulttuuritaustaisten lasten osallistumisen edistämiseen. APIP-toiminnassa kunnioitetaan lasten omaa kieli- ja kulttuuritaustaa sekä elämäntapaa ja arvoja. Perusopetuksen tavoin otetaan erityisesti huomioon lapset, jotka ovat taustaltaan saamelaisia, romaneja tai maahanmuuttajia, sekä viittomakieliset lapset. Eri kulttuureihin tutustumalla voidaan monipuolistaa toimintaa, lisätä ymmärrystä ja vähentää ennakkoluuloja sekä rikastuttaa yhdessäoloa (Perusopetuslaki 48 b § 3 mom. (1136/2003)).

Oppilaat, joille on tehty erityistä tukea koskeva päätös, ovat oikeutettuja hakemaan aamu- ja iltapäivätoimintaan koko perusopetuksen ajan. Mikäli mahdollista, erityistä tukea saavien oppilaiden

2

APIP-toiminta järjestetään muun APIP-toiminnan yhteydessä, mutta toiminta voidaan järjestää myös omissa ryhmissä. Kuortaneella on perustettu lukuvuoden 2010- 2011 alusta lukien oma erityis-APIP-toimintayksikkö, jonka toimintaa on laajennettu järjestettäväksi 9. luokkaan saakka. (Perusopetuslaki 30 § 1 mom. (642/2010)).

2. Sisällölliset painopistealueet ja suunnittelun periaatteet

Toiminnan sisällön suunnittelussa ja toteutuksessa huomioidaan perusopetuksen aamu- ja iltapäivätoiminnan perusteet ja määräykset. Lisäksi huomioidaan lasten määrä ja toiminnan monipuolisuus sekä mahdollisuus toiminnan eriyttämiseen ja pienryhmätyöskentelyyn. Huoltajille tarjotaan mahdollisuus osallistua toiminnan suunnitteluun. Toimintasuunnitelmasta ja toiminnan sisällöstä tiedotetaan huoltajille. Kunnan tulee arvioida toimintaa ja osallistua toimintansa ulkopuoliseen arviointiin. Arviointien keskeiset tulokset tulee julkistaa. Kuortaneen APIP-toiminnan arvioinnin tuloksia on tiedotettu vanhemmille kirjeitse sekä julkaistu paikallislehti Viiskunnassa (Perusopetuslaki 48 c § (1136/2003))

APIP-toiminnassa korostuu lasten oikeus turvalliseen lapsuuteen ja kasvuympäristöön. Toiminnan sisällön suunnittelussa otetaan huomioon lasten tarpeet ja omat toiveet. Sisällössä huomioidaan

myös paikalliset, kuortanelaiset olosuhteet sekä kulttuuritekijät. Lisäksi huomioidaan suunnittelussa eri vuodenaikojen tarjoamat mahdollisuudet, yhteistyö kunnan muiden toimijoiden kanssa, ohjaajien omat vahvuudet sekä toteuttajien painotukset. Ilon ja virkistyksen kokeminen on tärkeä painopiste-alue sisällön suunnittelussa. Lapsia ohjataan myös tarkoituksenmukaiseen ateriarytmiin sekä hyviin ruokavalintoihin ja ruokailutapoihin kiireettömässä ympäristössä.

Monipuolisella sisältötarjonnalla vahvistetaan lasten identiteettiä mm. eri kulttuuritaustoihin liittyviin perinteisiin tutustumalla laulujen, leikkien ja juhlien avulla. Sisältö voi liittyä myös harrastuksiin ja muuhun kehitystä tukevaan toimintaan.

Sisällöllisiä kokonaisuuksia voivat olla mm. :

- eettinen kasvu ja yhdenmukaisuus
- leikki ja vuorovaikutus
- liikunta ja ulkoilu
- ruokailu ja lepo
- kulttuuri ja perinteet
- käden taidot ja askartelu
- kuvallinen, musiikillinen, kehollinen ja kielellinen ilmaisu
- mediataidot
- arkiaskareet, elinympäristö ja kestävä elämäntapa
- erilaiset tiedolliset ja taidolliset aihepiirit

3. Toiminnan järjestämiseen liittyvät keskeiset asiat

APIP-toimintapaikkoina ja – tiloina toimivat Kuortaneella varsinaiset APIP-yksiköt kouluilla sekä kunnalliset päivähoitoyksiköt resurssien puitteissa. Toiminta-aika järjestetään klo:07.00 – 17.00 välille sekä tarvittaessa vuorohoitona. Esim. Alvarissa toimintaa on järjestetty klo:08.00-08.45 ja 12.50-16.30 koulujen työpäivinä. Päivähoitopalveluissa toimintaa tarjotaan joustavasti perheiden tarpeet huomioiden. Erityisoppilaille toimintaa järjestetään myös koulujen loma-ajoille tarpeen mukaan yhteistyössä vammaispalvelun kanssa.

Kuukausimaksuksi on Kuortaneella vahvistettu 80 euroa mikäli lapsi osallistuu toimintaan yli 10 kertaa kuukaudessa. Mikäli lapsi osallistuu toimintaan enintään 10 kertaa kuukaudessa, on maksu 40 euroa. Maksuja ei ole sidottu tuntimääriin. Jos lapsi ei osallistu APIP-toimintaan lainkaan kuu-kauden aikana, ei maksua peritä. Maksu voidaan myös jättää perimättä tai sitä voidaan alentaa, jos huoltajan elatusvelvollisuus, toimeentuloedellytykset tai huollolliset näkökohdat

huomioon ottaen siihen on syytä. Mikäli APIP-toimintaa annetaan kehitysvammalain perusteella, maksut peritään samoin kuin muiltakin 0.-2. luokan oppilailta toisen vuosiluokan loppumiseen saakka. Kolmannen vuosiluokan alusta (sen lukuvuoden alusta, jolloin oppilas täyttää 9 vuotta) lähtien APIP-toiminta on maksutonta 16 ikävuoden täyttämiseen saakka. APIP-toimintaan osallistuvilta esikoululaisilta peritään alle kouluikäisinä päivähoitomaksuperiaatteiden mukaiset maksut. (Perusopetuslaki 48 f 1 mom. (1081/2006).

Toimintaan haetaan keskitetysti päivähoitoaun yhteydessä, jonka sivistyslautakunta julistaa Kuor-taneella vuosittain maaliskuun ajaksi paikallislehdissä sekä kunnan nettisivuilla. Hakemuksia toimintaan saa kunnanvirastolta, toimintayksiköistä sekä kunnan nettisivuilta. Kuortaneen kunta käyttää Opetushallituksen lomakkeistoa APIP-toiminnasta. Otettaessa lapsia APIP-toimintaan heihin on sovellettava yhdenvertaisia valintaperusteita (Perusopetuslaki 48 b § 2 mom. (1136 /2003). Mikäli tulijoita siis on enemmän kuin voidaan yksikköön ottaa, suoritetaan arvonta hakijoiden kesken. APIP-toimintaan ei ole päivähoitopalvelun kaltaista subjektiivista oikeutta. Vanhempia tiedotetaan toiminnan sisällöistä ja ajankohtaisista asioista elokuun alussa ennen toi-minnan alkamista kirjeitse sekä ohjaajien toimesta pitkin lukuvuotta.

Toimintaa tarjotaan joko vähintään 570 (3 t/pv) tai 760 (4t/pv) tuntia koulun lukuvuoden aikana kullekin toimintaan osallistuvalla lapsella (Laki opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta (635/1998) 5 § 3 a (1137/2003). Lapsen osallistuminen APIP-toimintaan on huoltajalle vapaaehtoista. Perheet voivat hyödyntää tarjolla olevan toiminta-ajan tarpeidensa mukaisesti. Kuortaneella pyritään tarjoamaan toimintaa vähintään 760 t lukuvuoden aikana jokaiselle lapselle.

Lapsiryhmän kokoa APIP-toiminnassa ei ole säädelty lailla eikä se vaikuta saatavaan valtioneuvoston tukeen. Ohjeistuksena voidaan pitää n. 13-15 lapsen ryhmää ohjaajaa kohden. Suuremmassa ryhmässä voi olla lisäksi apuohjaajia joilla ei ole APIP- toiminnan ohjaajalta vaadittua pätevyyttä. APIP-ohjaajilta vaaditaan Perusopetuslain 48 e § (1136/2003) mukainen pätevyys. Lisäksi ohjaajilta pyydetään nähtäväksi ote rikosrekisteristä (Laki lasten kanssa työskentelevien rikostaustan selvittämisestä (504/2002) 2 § 2 mom. (1138/2003). Ohjaajien perehdyttäminen tapahtuu APIP-koordinaattorin toimesta sekä APIP-toimintayksikön henkilöstön toimesta. Henkilökunnalle painotetaan myös vaiti-olovelvollisuuden tärkeyttä, sillä henkilöstö ei saa ilmaista sivullisille lasta ja hänen huoltajaansa koskevia salassa pidettäviä tietoja tai luovuttaa salassa pidettäviä asiakirjoja (Laki viranomaisten toiminnan julkisuudesta (621/1999) sekä Lastensuojelulaki 25 § 417/2007).

APIP-toimintaan osallistujille järjestetään tarkoituksenmukainen kuljetus kunnan koulukyyditys-linjausten mukaisesti ja huomioiden erityislasten tarpeet. APIP-toimintakuljetuksiin ei asiakkailta ole subjektiivista oikeutta. Muutoin vanhempien kanssa sovitaan esitietolomakkeen

mukaisesti lapsen lähtemisestä toiminnasta siten, että kirjataan ylös lähtekö lapsi toimintapaikasta yksin vai haetaanko lapsi sekä mihin kellonaikaan ja kenen toimesta nämä tapahtuvat. Toimintaan osallistujille järjestetään myös kuukausimaksuun sisältyvä välipala, jonka tarjoamisesta vastaavat APIP-toiminnan ohjaajat. Päivähoidossa APIP-lapset saavat päivähoidon välipalan yhdessä päivähoidon lasten kanssa samaan aikaan (Perusopetuslaki 48 d § (1136/2003)

Jokainen APIP-yksikkö laatii vuosittain heti toiminnan alkaessa elokuulla turvallisuus- ja pelastussuunnitelman jota päivitetään lukuvuoden aikana tarvittavin osin. Suunnitelmia säilytetään

5

yksiköiden lisäksi päivähoitotoimistolla. Käytössä olevan turvallisuus- ja pelastussuunnitelmapohjan on hyväksynyt palopelastusviranomainen. Päivähoitopalvelujen puolella olevat koululaiset sisältyvät päivähoidon yksiköiden turvallisuus- ja pelastussuunnitelmiin.

APIP-toiminta, lapset ja ohjaajat, on vakuutettu kunnan toimintana samalla tavoin ja samaan yhtiöön kuin muukin Kuortaneen kunnallinen toiminta. Kunnan vakuutusyhtiönä on Tapiola. APIP-toiminnassa sattuneen tapaturman hoito on lapselle maksuton (Perusopetuslaki 48 d § (1136/2003)

Toiminnan taloussuunnitelma eli budjetti tulevalle kalenterivuodelle laaditaan syksyllä samaan aikaan kuin Kuortaneen kunnan muukin taloussuunnitelma. APIP-toiminta kuuluu Kuortaneella päivähoitopalvelujen ja kotihoidontuen kanssa samaan tulosalueeseen. Kyseinen tulosalue kuuluu laajempaan sivistystoimen kokonaisuuteen. APIP-toiminnan koordinoinnista vastaa varhaiskasvatuspäällikkö. Varakoordinaattorina toimii kunnan nuoriso-ohjaaja.(Kuntalaki (365/1995) 16 § 1 mom. (1068/2008) ja 2 mom.).

4. Aamu- ja iltapäivätoiminnan yhteistyö ja tiedonkulku

Kuortaneen APIP-toiminnassa koetaan perheiden kanssa tehtävä yhteistyö ja tiedonkulku tärkeiksi osa-alueiksi toiminnan sisällössä. Yhteistyö pyritään tekemään helpoksi ja tarvittaessa päivittäin tapahtuvaksi. Tarkoituksenmukaiseksi koetaan vanhemmille tehtävät kyselyt toiveista toiminnan sisällön suhteen sekä mahdollisesti päivittäinen tiedottaminen retkistä, tapahtumista ja lapsen kuulumisista yms.

Koulun kanssa tehtävä yhteistyö on päivittäistä ja luontevaa mikäli lapsi on koululla sijaitsevassa APIP-toiminnassa mukana. Muualla päivähoidossa olevat koululaiset ovat hieman etäämmällä koulun kanssa tehtävästä yhteistyöstä, mutta näissäkin tapauksissa pyritään huolehtimaan riittävästä ja lasten edun mukaisesta yhteistyöstä. Esimerkiksi VEKARA-työryhmän kautta on

mahdollista tavoittaa moniammatillista virkamiestyöryhmää tarpeen mukaan. Luvat VEKARA-keskusteluihin kysytään aina vanhemmilta mikäli VEKARA-työryhmässä on aikomus ottaa lapsen asioita esille. VEKARA toimii samalla esikouluikäisten lasten oppilashuoltoryhmänä.

Tarvittaessa osallistutaan kouluikäisten oppilashuoltoryhmän työskentelyyn, mikäli APIP-ohjaajien läsnäoloa toivotaan lapsen edun vuoksi. Lapsen etu ja varhainen puuttuminen ovat Kuortaneenkin APIP-toiminnassa avainasioita ja tärkeitä painopistealueita. Pieni kunta mahdollistaa monipuolisen verkostoyhteistyön ja sujuvan yhteistyön eri hallintokuntien välillä. APIP-toimintaa on myös sponsoroitu yritysten ja yhteisöjen taholta Kuortaneella, joka on osoitus toiminnan kokemisesta tärkeäksi lapsille. Yhteistyö eri toimijatahojen kanssa koetaan tärkeäksi sisältöalueeksi kokonaisuudessaan Kuortaneen APIP-toiminnassa.